

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра криміналістики

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ В УКРАЇНІ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2022

Харків 2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія судової експертизи в Україні» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2022. 25 с.

Розробники:

Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук, професор, академік
НАПрН України;

Демидова Євгенія Євгеніївна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри криміналістики;

Павлюк Наталія Вікторівна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
асистентка кафедри криміналістики;

Яремчук Вікторія Олегівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, кафедри
асистентка кафедри криміналістики;

Колеснікова Інна Анатоліївна, кандидатка юридичних наук, асистентка
кафедри криміналістики;

Латиш Катерина Володимирівна, кандидатка юридичних наук, асистентка
кафедри криміналістики

Затверджено на засіданні кафедри криміналістики
(протокол № 7 від 16 червня 2022 р.)

Завідувач кафедри - Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук,
професор, академік НАПрН України.

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Очікувані результати навчання.....	6
3. Зміст програми навчальної дисципліни	9
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни.....	11
4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання.....	11
4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	12
5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання.....	13
6. Критерії оцінювання результатів навчання.....	14
7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання.....	16
8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	17

1. *Опис навчальної дисципліни*

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія судової експертизи в Україні» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Право» другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень освіти	Дидактична структура навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Галузь знань – 08 «Право»	Обов'язкова	Обов'язкова
Кількість модулів – 2		Рік підготовки: 2022-2023	Рік підготовки: 2022-2023
	Спеціальність – 081 «Право»	семестр	семестр
Загальна кількість годин - 120		1	1
	Рівень освіти – другий (магістерський)	Лекції	Лекції
		20 год.	6 год.
		Практичні/ семінарські заняття	Практичні /семінарські заняття
		20 год.	4 год.
		Самостійна робота	Самостійна робота
		80 год.	110 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 - 4, самостійної роботи студента - 6 - 8.		Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційований залік)	Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (диференційован й залік)

Мета навчальної дисципліни – поглиблення й конкретизація знань з історії зародження, та основних періодах становлення судової експертизи в Україні, формуванні уявлень про загальні закономірності та характерні особливості виникнення та розвитку окремих класів та видів судової експертизи, історії будівництва правової бази застосування спеціальних знань у судочинстві, засвоєння основних тенденцій та концепцій наукової думки від найдавніших часів до наших днів, що сприятиме орієнтації у даній галузі

знань, формуванню професійного мислення, вдосконаленню навичок щодо здатності розв'язання складних задач та самостійного прийняття рішень, якісній підготовці фахівця до майбутньої професійної діяльності.

Завдання:

- формування розуміння сутності історичних передумов виникнення судової експертизи в Україні;
- створення уявлень щодо закономірностей етапів становлення судової експертизи в Україні;
- забезпечення знанням з питань особливостей розвитку галузей судово-експертної діяльності в Україні;
- розкриття основних персоналій у галузі судової експертизи, їх досягнень, ідей засновників напрямків і шкіл судової експертизи в Україні;
- формування розуміння історичного розвитку правових засад судової експертизи та інших форм застосування спеціальних знань у судочинстві;
- оволодіння базовим понятійно-категоріальним апаратом, забезпечення вміння вільно оперувати ним;
- формування навичок аналізу джерел українського права, спираючись на принцип історизму та наукові методи пізнання;
- розвиток професійного стилю мислення, спрямованого на здатність рефлексивного аналізу вихідної ситуації, зіставлення та оцінки інформації, прийняття правильного рішення.
- розвиток навичок аналізувати генезис правових норм, що регулюють застосування спеціальних знань у судочинстві;
- формування умінь та навичок оформлення матеріалів для призначення окремих видів судових експертиз;
- набуття знань та практичних навичок щодо особливостей залучення спеціалістів до кримінального провадження.

Пререквізити: «Теорія права», «Історія держави та права України», «Конституційне право», «Логіка», «Мова української юриспруденції», «Адміністративне судочинство», «Цивільний процес», «Кримінальний

процес», «Криміналістика».

Кореквізити: «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці»; «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці»; «Порівняльне правознавство»; «Судово-експертні установи в Україні»; «Міжнародний досвід та співробітництво в сфері судово-експертної діяльності»; «Дослідження документів»; «Дослідження зброї».

Постреквізити: –

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН – 1	Демонструвати навички здійснення аналізу явищ та процесів історичного розвитку судової експертизи.
РН – 2	Оцінювати та прогнозувати сучасний стан та перспективні напрямки розвитку судової експертизи в Україні.
РН – 3	Розкривати взаємозв'язок судової експертизи і криміналістики.
РН – 4	Аналізувати проблемні питання сучасної теорії і практики судової експертизи.
РН – 5	Розкривати сутність спеціальних знань, дискутувати з питань стосовно історії їх зародження та розвитку.
РН – 6	Демонструвати здатність до перевірки гіпотез за допомогою використання знань у галузі судової експертизи.
РН – 7	Демонструвати вміння встановлювати причинно-наслідкові взаємозв'язки та робити коректні висновки, використовуючи різні інформаційні джерела, які стосуються історичних аспектів та сучасних питань призначення та проведення судової експертизи.
РН – 8	Демонструвати знання генезису нормативно-правових засад, що регулюють застосування спеціальних знань у сучасному судочинстві України.
РН – 9	Демонструвати здатність правильно використовувати на практиці набуті теоретичні знання та норми чинного законодавства щодо призначення та проведення окремих видів судових експертиз.
РН – 10	Визначати механізм ефективного вирішення проблемної ситуації, аргументуючи свою думку шляхом застосування норм законодавства про судову експертизу.
РН – 11	Інтегрувати знання історичних витоків та розвитку судової експертизи в Україні; історичних підстав формування законодавства України про судову експертизу та здатність до уточнення і розширення цих знань шляхом самостійного опанування наукових джерел, проведення наукових досліджень.

PH – 12	Демонструвати навички володіння інформаційними і комунікаційними технологіями та їх використання для здобуття сучасних знань.
---------	---

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Право», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.

ЗК 1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.

ЗК 1.5. Здатність до лідерства, відповідальності, ухвалення неупереджених і вмотивованих рішень.

ЗК 1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.

Спеціальних компетентностей:

СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.

Програмних результатів навчання:

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.

ПРН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

ПРН1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем.

ПРН1.4. Характеризувати особливості інноваційної діяльності та інноваційного менеджменту у правовій сфері.

ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Зародження і розвиток судової експертизи в Україні.

Історія виникнення спеціальних знань. Спеціальні знання у судочинстві стародавніх держав. Застосування спеціальних знань у юридичній практиці на ранніх етапах розвитку слов'янської державності. Розвиток судової експертизи і використання спеціальних знань у XIX-XX ст.ст. Сучасні можливості використання спеціальних знань, форми та значення.

Генезис та взаємозв'язок судової експертизи і криміналістики. Історичні витоки теорії судової експертизи. Закономірності розвитку теорії судової експертизи в Україні. Основні поняття криміналістичної ідентифікації. Основні поняття криміналістичної діагностики.

Історія судово-експертних установ в Україні. Виникнення і розвиток судово-експертних установ системи Міністерства юстиції. Становлення судово-експертних установ у системі Міністерства охорони здоров'я. Розвиток судово-експертних установ системи Міністерства внутрішніх справ. Формування судово-експертних установ системи Міністерства оборони, Служби безпеки України та Державної прикордонної служби України. Сучасна система і структура судово-експертних установ України.

Історія використання обізнаних осіб у кримінальному судочинстві України. Залучення осіб без наявних правових знань для вирішення завдань кримінального провадження. Використання представників різних галузей науки при розгляді кримінальних справ. Поява термінів «експерт» та «експертиза». Спеціаліст як учасник кримінального процесу. Розширення функцій обізнаних осіб та поява нових форм їх залучення.

Модуль 2. Становлення та сучасний стан окремих напрямків судової експертизи в Україні.

Експертиза документів - один із перших напрямів судової експертизи. Поняття документ, історія виникнення. Поняття документ у криміналістичній літературі. Історичний аспект експертного дослідження документів. Становлення та розвиток експертизи документів на території України.

Сучасні можливості експертизи техніко-криміналістичного дослідження документів.

Виникнення і розвиток судового почеркознавства в Україні. Поява писемності та формування судово-почеркознавчої експертизи. Стадії розвитку почеркознавчої експертизи: каліграфічна, прикметно-описова, графометрія, графологія. Розвиток почеркознавчої експертизи у ХХ сторіччі. Сучасний стан судово-почеркознавчої експертизи.

Зародження та розвиток судово-дактилоскопічної експертизи в Україні. Історичне підґрунтя виникнення дактилоскопії. Наукові основи та практичне використання дактилоскопії як методу реєстрації. Становлення дактилоскопічної експертизи в Україні. Методи виявлення слідів папілярних візерунків. Методика дослідження слідів папілярних візерунків.

Витоки судово-хімічних методів дослідження в Україні. Початок розвитку судової хімії. Поява перших центрів судово-хімічних досліджень на території України. Використання судово хімічних методів при дослідженні документів. Застосування судово хімічних методів при дослідженні зброї. Судово-хімічні методи дослідження матеріалів, речовин та виробів.

Історія виникнення і розвитку судово-балістичної експертизи. Розвиток судової балістики за кордоном. Поява та розвиток судової балістики в Україні. Досягнення судової балістики в Радянський період. Експертиза зброї та слідів і обставин її використання - сучасний стан та можливості. Становлення та розвиток судово-трасологічної експертизи в Україні.

Становлення та розвиток судово-трасологічної експертизи в Україні. Історичні аспекти виникнення трасології. Зародження трасологічної експертизи в Україні. Сучасні види судово-трасологічної експертизи. Теорія трасологічної ідентифікації. Ситуаційна трасологічна експертиза.

4.Обсяг і структура навчальної дисципліни

4.1. Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквиуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Зародження і розвиток судової експертизи в Україні.				
		Тема 1. Історія виникнення спеціальних знань.	12	2	2	8
		Тема 2. Генезис та взаємозв'язок судової експертизи і криміналістики	12	2	2	8
		Тема 3. Історія судово-експертних установ в Україні.	12	2	2	8
		Тема 4. Історія використання обізнаних осіб у кримінальному судочинстві України.	12	2	2	8
		<i>Разом</i>	48	8	8	32
		Модуль 2. Становлення та сучасний стан окремих напрямків судової експертизи в Україні.				
		Тема 1. Експертиза документів - один із перших напрямів судової експертизи.	12	2	2	8
		Тема 2. Виникнення і розвиток судового почеркознавства в Україні.	12	2	2	8
		Тема 3. Зародження та розвиток судово-дактилоскопічної експертизи в Україні.	12	2	2	8
		Тема 4. Витоки судово-хімічних методів дослідження в Україні.	12	2	2	8
		Тема 5. Історія виникнення і розвитку судово-балістичної експертизи.	12	2	2	8
		Тема 6. Становлення та розвиток судово-	12	2	2	8

		трасологічної експертизи в Україні.				
		<i>Разом</i>	72	12	12	48
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	20	20	80

4.2. Для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Практичні заняття, семінарські заняття, колоквіуми тощо	Самостійна робота
		Модуль 1. Зародження і розвиток судової експертизи в Україні.				
		Тема 1. Історія виникнення спеціальних знань.	11	–	–	11
		Тема 2. Генезис та взаємозв'язок судової експертизи і криміналістики	11	–	–	11
		Тема 3. Історія судово-експертних установ в Україні.	11	–	–	11
		Тема 4. Історія використання обізнаних осіб у кримінальному судочинстві України.	15	2	2	11
		<i>Разом</i>	48	2	2	44
		Модуль 2. Становлення та сучасний стан окремих напрямків судової експертизи в Україні.				
		Тема 1. Експертиза документів - один із перших напрямів судової експертизи.	15	2	2	11
		Тема 2. Виникнення і розвиток судового почеркознавства в Україні.	11	–	–	11
		Тема 3. Зародження та розвиток судово-дактилоскопічної експертизи в Україні.	11	–	–	11

		Тема 4. Витоки судово-хімічних методів дослідження в Україні.	11	–	–	11
		Тема 5. Історія виникнення і розвитку судово-балістичної експертизи.	13	2	–	11
		Тема 6. Становлення та розвиток судово-трасологічної експертизи в Україні.	11	–	–	11
		<i>Разом</i>	72	4	2	66
		Усього годин / кредитів ECTS	120/4,0	6	4	110

5. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Історія судової експертизи в Україні» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: вирішення практичних та ситуаційних завдань, усне/письмове опитування, вирішення завдань під час роботи зі зразками та колекціями процесуальних документів (постановами, експертними висновками), відпрацювання навичок використання окремих науково-технічних засобів та їх комплектів тощо. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 3, 4, 5);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться у формі виконання лабораторних робіт. Впродовж навчання студенти виконують *2 лабораторні роботи*. Представляють портфоліо лабораторних робіт. Максимальна кількість балів за виконання лабораторної роботи – 10.

Обов'язковою формою самостійної роботи студентів є підготовка індивідуальної підсумкової письмової роботи. Максимальна кількість балів за результатами захисту індивідуальної підсумкової письмової роботи – 20 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є диференційований залік. Мінімальна кількість балів для отримання диференційованого заліку – 60.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
Модуль № 1		Модуль № 2			max 100
п/з	л/р	п/з	л/р	max 20	
max 30	max 10	max 30	max 10		

6. Критерії оцінювання результатів навчання: (залік)

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 5	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Лабораторна робота	Max 10	Високий (творчий) рівень щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій

	7	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але є незначні помилки. Середній рівень щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій.
	5	Задовільний рівень щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій
	Min 0	Незадовільний рівень щодо застосування науково-технічних засобів і технологій, криміналістичних прийомів, методологічних рекомендацій.
Індивідуальна підсумкова письмова робота	Max 20	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота не містить методологічних помилок, є посилання на джерела та власні висновки. При захисті продемонстровані глибокі знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	15	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри. Робота містить незначні методологічні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, а також доведеність висновків, позицій, класифікацій тощо.
	10	Робота оформлена відповідно до вимог кафедри, але з незначними помилками. Робота містить методологічні та змістовні помилки, є посилання на джерела, є власні висновки. При захисті продемонстровані достатні знання теми, але виникли проблеми з аргументації окремих понять та суджень у роботі, доведеність висновків.
	5	Робота оформлена з помилками та порушеннями кафедральних вимог щодо форми роботи. Робота містить методологічні та змістовні помилки, використано недостатню кількість джерел для обґрунтування дослідження та висновків. При захисті виникли труднощі щодо розкриття змісту теми, наведення аргументів стосовно окремих положень роботи та обґрунтованості і доведеності висновків.
	Min 0	Робота оформлена неналежним чином, без посилання на джерела та містить методологічні помилки. При захисті автор роботи не може продемонструвати знання з обраної теми, навести аргументацію понять та здійснити аналіз інформації. Робота виконана з порушенням вимог академічної доброчесності.

Диференційований залік	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури,
------------------------	-----	---

зараховано		рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

7. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти денної/заочної форми навчання:

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за	Визначення	Оцінка за	Оцінка за 100- бальною
-----------	------------	-----------	------------------------

шкалою ECTS		національною шкалою для заліку	шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34

8. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 № 1798-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>.

Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: затв. Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>.

Інструкція з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України, затв. Наказом МВС України від 17.07.2017 № 591. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Text>.

Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України: затв. Наказом МВС України від 10.09.2009 № 390. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-09#Text>.

Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом МВС України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

Інструкція про поводження з вибуховими матеріалами в органах і підрозділах Національної поліції України та підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України: затв. Наказом МВС України від 19.08.2019 № 691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1081-19#Text>.

Інструкція про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: затв. Наказом МВС України від 21.08.1998 № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом МВС України від 03.11.2015 № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

Інструкція про порядок приймання, зберігання, обліку, знищення чи реалізації вилученої, добровільно зданої, знайденої зброї та боеприпасів до неї: затв. Наказом МВС України від 31.05.1993 № 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0106-93#Text>.

Інструкція про порядок функціонування дактилоскопічного обліку експертної служби МВС України: затв. Наказом МВС України від 11.09.2001 № 785 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1066-01#Text>.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : затв. Наказом МЮ України від 08.10.1998 р. № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію МВС та порядок проведення атестації судових експертів Експертної служби : затв. Наказом МВС України від 21.09.2020 № 675. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0022-21#Text>.

Положення про Експертно-кваліфікаційну комісію Служби безпеки України та атестацію судових експертів : затв. Наказом ЦУ СБ України від 24.12.2014 № 855. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0044-15#Text>.

Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України : затв. Наказом МВС України від 03.11.2015 № 1343. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15#Text>.

Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затв. Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

Положення про Центральну експертно-кваліфікаційну комісію при Міністерстві юстиції України та атестацію судових експертів: затв. Наказом

МЮ України від 03.03.2015 № 301/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0249-15#Text>.

Порядок атестації та державної реєстрації методик проведення судових експертиз: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2008 р. № 595. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2008-%D0%BF#Text>.

Порядок ведення державного Реєстру атестованих судових експертів затв. Наказом МЮ України від 29.03.2012 № 492/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0484-12#Text>.

Порядок ведення Реєстру методик проведення судових експертиз: затв. Наказом МЮ України від 02.10.2008 № 1666/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0924-08/print1464905809202823#Text>.

Порядок присвоєння кваліфікаційних класів судових експертів працівникам науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України : затв. Наказом МЮ України від 30.12.2011 № 3660/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0002-12#Text>.

Порядок проведення рецензування висновків судових експертів: затв. Наказом МЮ України від 03.02.2020 № 335/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0131-20#Text>.

Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного суду України від 30.05.97 № 8. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-97#Text>.

Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 року № 1618-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

Література

Основна література

Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. : Т. 20 : Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія / Авдєєва Г. К. та ін. ; редкол.: В. Ю. Шепітько (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2018. 951 с.

Демидова Є. Є. Тактика допиту обізнаних осіб: монографія. Харків: Апостіль, 2013. 232 с.

Експертизи у кримінальному провадженні: наук.-практ. посіб. / М. С. Туркот, Н. В. Нестор, А. В. Столітній. Київ: Норма права, 2020. 308 с.

Інноваційні засади техніко-криміналістичного забезпечення діяльності органів кримінальної юстиції : монографія / кол. авт. В. Ю. Шепітько, В. А. Журавель, Г. К. Авдєєва та ін. ; за заг. ред. В. Ю. Шепітька, В. А. Журавля. – Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2017. С. 108-144.

Консультації спеціаліста на стадії досудового розслідування: практичний посібник / С. О. Шевцов, О. А. Кожевніков. Харків, 2021. 37 с.

Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 1. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 456 с.

Криміналістика: підручник у 2-х т. Т. 2 / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 2019. 328 с.

Основи судової експертизи : навч. посіб. для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліф. судового експерта / авт.-уклад. : Л. М. Головченко, А. І. Лозовий та ін. Харків : Право, 2016. 928 с.

Особливості підготовки матеріалів для призначення судових експертиз: навчальний посібник для працівників правоохоронних органів / Укладачі: О.П. Угровецький, В.В. Аброськін, І.Р. Шинкаренко та ін. / Міністерство юстиції України; Харківський науково-дослідний інститут судових експертиз імені Засл. проф. М.С. Бокаріуса. Харків: ХНДІСЕ ; Промінь, 2019. 180 с.

Сімакова-Єфремян Е. Б. Комплексні судово-експертні дослідження: теорія і практика: монографія. Харків : Право, 2016. 456 с.

Технологія призначення судових експертиз: практичний poradник / С.І. Перлін, С.О. Шевцов, О.В. Кокорін. Харків, 2018. 103 с.

Шевчук В.М. Криміналістика: традиції, новації, перспективи: добірка наук. пр. Харків: Право, 2020. 1280 с.

Шепітько В. Кримінальне право, криміналістика та судові науки: енциклопедія / Валерій Шепітько, Михайло Шепітько. Харків : Право, 2021. - 508 с.

Шерстюк В. М. Судово-експертна діяльність (організаційно-правові та морально-психологічні засади): монографія. Сімферополь: ООО «ДІАЙПГ», 2008. 196 с.

Яремчук В.О. Організація і тактика залучення спеціаліста при проведенні слідчих (розшукових) дій: монографія. Харків: Вид. агенція «Апостіль», 2015. 228с.

Shepitko V. Introduction to criminalistics. Kharkiv: Apostille Publishing House L.L.C, 2021. 168p.

Textbook of criminalistics. Volume 1: General Theory. Edited by H. Malevski, V. Shepitko. – Kharkiv: Apostille Publishing House LLC, 2016.

The basics of criminalistics: practical manual / Anna Myrovska, Artem Samodin, Tetiana Tsymbaliuk and other ; under the general editorship of Anna Myrovska. Kyiv : Osvita Ukrainy, 2021. 148 p.

Додаткова література

Білецька Г.А. Судова медицина та судова психіатрія: підручник / Г.А. Білецька. Харків, Право, 2018. 376 с.

Експертизи у судочинстві України : наук.-практ. посібник ; за заг. ред. В. Г. Гончаренка, І. В. Гори. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 502 с.

Збірник нормопроектної та науково-аналітичної діяльності фахівців Науково-дослідного інституту вивчення проблем злочинності імені академіка В. В. Сташиса Національної академії правових наук України у 2020 р.: проекти нормативних актів, науково-правові висновки, пропозиції та

зауваження до законодавства / упоряд.: В. С. Батиргарєєва, Д. П. Євтєєва, В. І. Борисов та ін.; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України. Харків : Право, 2021. 584 с.

Зинин А. М., Воронцова В. В. Производство судебных портретных экспертиз в современных условиях. *Теория и практика судебной экспертизы*. 2019. Т. 14. № 4. С. 89-97.

Інформаційний збірник з питань правових та організаційних основ судово-експертної діяльності / І.С. Ястреб, А.І Чернявський., Р.М Хажинський. Одеса, 2015. 228 с.

Ковальов К. М., Попов В. Л. Дослідження документів, виготовлених за допомогою лазерних принтерів: метод. реком. Київ : ДНДЕКЦ, 2009. 18 с.

Косяков В.В., Кучерявенко О. Б. Використання комп'ютерної програми SARAT-3 при проведенні автотехнічних експертиз : методичні рекомендації Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2010. 41с.

Науково-технічні засоби в експертній практиці: концептуальні заходи : метод. посіб. / авт.-упоряд.: С. І. Перлін, С. О. Шевцов. Харків : ФОП Чальцев О. В., 2009. 152 с.

Особливості підготовки матеріалів для призначення судових експертиз : навчальний посібник для працівників правоохоронних органів. Харків : ХНДІСЕ : Промінь, 2018. 180 с.

Перлін С. І., Шевцов С. О., Іонова В. В. Генетичний фінгерпринтинг: вилучення та дослідження слідів біологічного походження: практичний порадник. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2021. 51 с.

Судові експертизи в процесуальному праві України: навчальний посібник / за заг. ред. О. Г. Рувіна. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 424 с.

Судово-експертна діяльність: сучасний стан та перспективи розвитку: збірник матеріалів круглого столу. / редкол.: Кобилянський О. Л., Антонюк П. Є., Свобода Є. Ю.; Київ. ННІПФЕКП НАВС. Київ : Навчальнонауковий

інститут підготовки фахівців для експертно-криміналістичних підрозділів Національної академії внутрішніх справ, 2015. 444 с.

Сучасні можливості судових експертиз. Практикум з криміналістики : навч. посіб. ; за ред. В. Ю. Шепітька. Київ : Ін Юре, 2013. С. 92-107.

Тіщенко В. В., Ріпенко А. І., Самойленко О. А. Судові експертизи у кримінальному провадженні : навч. посіб. Одеса : Гельветика, 2021. 152 с.

Черезова І. О. Психологічна експертиза : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: БДПУ, 2018. 262 с.

Щербаковський М. Г. Проведення та використання судових експертиз у кримінальному провадженні : монографія. Харків : В деле, 2015. 560 с.

Яремчук В.О. Деякі питання історії формування системи криміналістичних знань. *Проблеми законності*. 2021. Вип.155. С.160-161.

Яремчук В.О. Історичні аспекти систематизації криміналістичних знань у країнах світу. *Теорія і практика правознавства*: електр. наук. фахове видання. Том 2. № 20 (2021). С. 265-273.

Яремчук В. О. Участь спеціаліста у кримінальному провадженні: історія та сучасність. *Теорія і практика правознавства* : електрон. наук. фах. вид. Нац. юрид. ун-ту ім. Ярослава Мудрого. 2014. Том 2. Вип. 6. С. 1-11.

Інтернет-ресурси

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://dspace.nlu.edu.ua/>

Електронний репозитарій ДВНЗ Ужгородського національного університету - <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого - <http://library.nlu.edu.ua/>

Національний науковий центр «Інститут судових експертиз імені засл. проф. М. С. Бокаріуса» - <https://www.hniise.gov.ua>

- Офіційний веб-портал Верховного Суду -
https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
- Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Державного Бюро Розслідувань. -
<https://dbr.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України -
<http://www.kmu.gov.ua>
- Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України
<https://mvs.gov.ua/uk/>
- Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України -
<https://minjust.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України
 - <https://nabu.gov.ua/>
- Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
- Реєстр атестованих судових експертів - <https://rase.minjust.gov.ua>
- Реєстр методик проведення судових експертиз -
<https://rmpse.minjust.gov.ua>
- Харківський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр
 МВС України – <https://ndekc.kh.ua>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс
 кафедри криміналістики. URL:
[http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category
 &id=79:kafedra-kriminalistiki&Itemid=151](http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=79:kafedra-kriminalistiki&Itemid=151)